Lösnummerpris 35:–
(inkl moms)

NR 4 okt 1985

Flugfiske i Norden

Höstharr och danska "krokodiler"
Sy en väst och väv en nymf!

EXTRA I DETTA NUMMER:
NORDISK ORDLISTA
RIV UR OCH SPAR!

Gäddan är minsann inget surrogat för fiske efter mer ''ädla'' släktingar – nej, tvärtom erbjuder den ett mycket spännande fiske under hela säsongen, säger en grupp danska flugfiskare, som medvetet satsat på att utveckla flugor, metoder och teknik för att lura ''krokodilerna''...

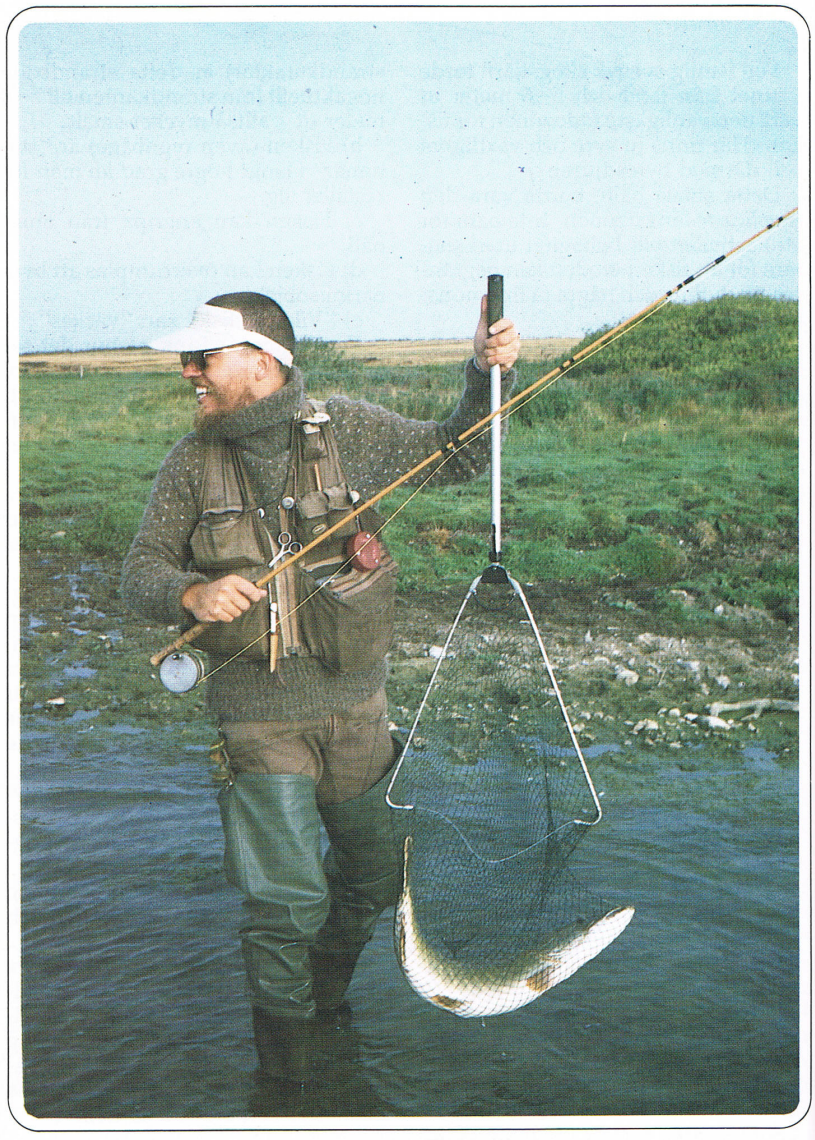

Så här glad ser man ut när fångsten väl är i nätet. Bjarne Fries med 4 kilo flugfångad gädda på enhandspö!

Danska ''krokodiler''...

Av Per Kjemtrup, Lars Rasmussen och Henrik Leth Hansen
Foto: Lars Rasmussen, Bjarne Fries och Hansen Foto, Randers
Teckning: Finn Ringtved

Med stor forsigtighed vader du langs søbredden. Det skarpe sollys flimrer i det let krusede vandspejl. Pludselig kan du ane konturerne af en stor gedde. Du må anstrenge dine øjne til det yderste og kan nu tydeligt se geddens gællebevægelser og måske de vagtsomme stirrende øjne. Den første skalle der forvilder sig for tæt på, vil blive ædt og i løbet af få timer blive opløst af geddens stærke mavesyre. Men ligesom gedden vil overliste skallen, vil du forsøge at overliste gedden ved at præsentere en flue, der i form og bevægelse minder om en lille fisk. For gedden et lækkert og let tilgængeligt måltid.

Hurtigt får du den nødvendige line ud og hvis du kaster præcist, kan du nu med lokkende pulserende bevægelser trække ''gedde-smousen'' forbi

En bukett danska gäddflugor. Här finns stort utrymme för egen fantasi vid bindstädet. Bind på stor streamerkrok, och välj material som blir "levande" i vattnet.

fiskens synsfelt. Med ét krummer gedden sig sammen for i næste sekund, med voldsom kraft, at kaste sig over fluen.

Der er gennem tiderne gjort mange erfaringer med hensyn til geddefiskeri. De fleste mener, at gedden i søen bedst fiskes lige uden for sivbevoksningen, ude på barbunden og på den dybe udside af rankegrøden. Alt efter årstiden! Disse lokaliteter er sikkert også de bedst fiskbare, når der fiskes med blink, spinner eller wobler. Her er der ikke så megen grøde at hænge i og der er vanddybde nok så isenkrammet kan arbejde.

På mange fisketure har vi oplevet lystfiskere, der på traditionel vis har dørget, er vendt hjem uden fangst. Og mens blinkfiskerne slider med

forts på nästa sida

forts från föreg sida
årene eller har fået mer' end nok af motorlarmen, har vi i fred og ro hygget os med fluestangen inde fra bredden. I vores sø og å kan vi fange gedder på det meget lave vand de fleste af årets måneder. Kun når isen lægger låg på, må vi indstille fluefiskeriet. Vores fiskegrejer får ikke lov til at hænge og samle støv.

I vores fiskevande er gedden selskabeligt anlagt. I modsætning til meget "visdom", oplever vi gedden nærmest som en stimefisk. Når vi efter søgen og fiskeri fanger en gedde, har vi erfaret, at det kan være meget lønsomt *ikke* straks, at flytte til en ny fiskeplads. Efter en lille smule ro i vandet, når fisken er landet (gedder er meget gode til at plaske og lave uro under fighten) er det en god idé, med en affiskning af det samme område.

I sommer fangede en af vennerne 8 pæne gedder fra samme fiskeplads, og vi er enige om, at der sikkert stod et par stykker til! Når gedden ikke er særlig revirhævdende i vores fiskevande, tror vi at det store udbud af fødefisk har betydning. Med et altid veldækket "spisebord", har gedderne ingen grund til at bekrige hinanden.

Sök gäddan på grunt vatten

Vi tror ikke det er tilfældigt, når vi det meste af året kan finde gedden på det meget lave vand: Om foråret – umiddelbart efter at isen er brudt op, trækker gedderne ind på det lave vand i nærheden af rørskoven, først og fremmest for at gyde. Den begyndende vandopvarmning sætter gang i bla gammarus -og myggelarver, der jo som bekendt er hovedernæring for fiskeyngel, og ynglen er jo guf for gedderne.

Vores sø er som så mange andre danske søer sommeruklar; sigtbarheden kan visse steder være under 1 meter. Rankegrøden og andre vandplanter har nået deres maksimale i vækst. Fra søbredden og ud til hvor rankegrøden begynder (de steder hvor der ikke er rørskov) finder vi en "rende" med relativt frit vand. Her vandrer fiskestimler med tusindvis af individer og naturligvis er det også her vi finder søens rovfisk; i dette tilfælde gedden. Vanddybden er her fra 0–150 cm, men det meste fiskeri foregår på omkring 50 cm dybde. Vores sø er ikke atypisk i forhold til mange andre danske søer, så der må absolut være lige så gode muligheder andre steder.

Sidst i august og først i september falder grøden sammen. Dagene er blevet mærkbart kortere og den stolte og op til 3 meter høje rankegrøde begynder at falde sammen pga mangel på lys. Fiskeynglens før så sikre skjulested forsvinder og den næste måneds tid bydes gedderne på et rigtigt festmåltid. Det är nu, der skal ædes inden vinterens smalhals.

I åen som er mere varmvandet end søen, bydes der på fint geddefiskeri i november og december. Her finder vi gedden i strømlæ bag trærødder, sivholme og lignende.

Specialtafs för gädda

Som det vil fremgå bruger vi ikke speciel stang, line og hjul til geddefiskeriet. En enhåndsfluestang i klasse AFTM 6–8 opfylder stort set betingelserne. Forskellen iforhold til ørredfiskeriet, ligger primært i forfangsopbygningen og fluen.

Kravene til forfanget er:

– at kunne kaste en relativ stor flue.
– at kunne modstå geddens meget skarpe tænder.

Forfanget sammensættes efter vand, vind og vejr. Typisk bruger vi følgende tapering: fra fluelinen 1 meter 0,55, derefter omkring 75 cm 0,35, der afsluttes med en løkke.

For at modstå geddetænderne, er det nødvendigt med et ca 15 cm 0,50 monofil, der afsluttes med et perfektion loop som bindes til fluerne. I den anden ende bindes der en løkke. Fluen er nu hurtigt monteret ved at sætte de to løkker sammen.

Vi synes perfektion loop'en er den mest idelle knude, da den giver fluen "bevægelsesfrihed" på trods af tøjringen i det svære forfang. Husk iøvrigt at kontrolere forfanget for tandrifter efter hver fangst!

Finns där en så finns det fler

Det er en stor lettelse, at fiskeriet foregår på maget lavt vand. Uden store anstrengelser kan vi meget hurtigt overskue fiskepladsen og således ikke bruge unødig tid med at gennemfiske "dødt-vand".

Når der er gedder i området, vil vi meget hurtigt opdage det. Omend ikke fast fisk, så vil den mindst bevægelse i vandet let kunne aflæses på overfladen, også selvom der er småbølger og krusninger. Vi kan ved dette fiskeri komme til at skræmme en del gedder. Men hellere skræmte fisk end ingen fisk.

Gedderne svømmer ikke langt væk, og hvis du et kort øjeblik vader i land, sætter dig og nyder naturen, vender gedderne snart tilbage til standpladserne. Nu ved du hvor de står.

I søen fisker vi sjældent ud for rørskoven; meget bedre er det at fiske fra stranden. Sjældent vader vi længere ud end til godt knæhøjde. Vi affisker langs med bredden i den sædvanlige vifteform. Og her må du ikke lade dig narre af dine kast mod land ikke fisker på dybere vand end 20–25 cm. Her kan – næsten usynlig – godt stå en gedde på 80–90 cm.

Inden der lægges an til nyt kast, bør fluen være så tæt på stangspidsen

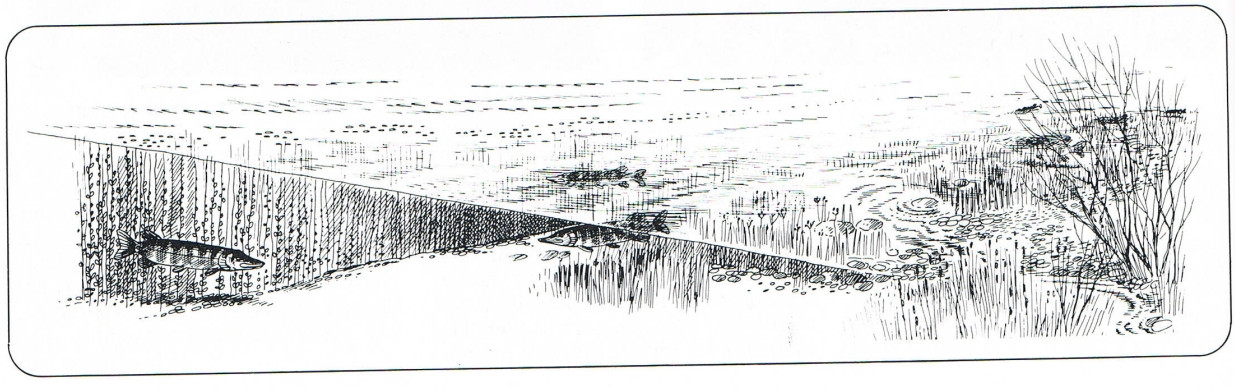

Sök gäddan längs de grunda sjöstränderna.

som muligt, eller du må være helt sikker på at der ikke er en gedde i nærheden. Og alligevel bydes der på overraskelser; flere gange har vi oplevet en geddemund snappe efter fluen, netop da den skulle løftes til et nyt bagkast. En ny variant af "The Leisenring lift?"

Alfa og omega ved dette fiskeri er, at få fluen til at virke så livagtig som muligt. Det er arbejdet med hjemtagningen af fluen, der giver liv. Tag feks fluen hjem i 20–30 cm korte træk – ikke ryk – afbrudt af en god pause, hvor fluen får tid til at synke mod bunden.

Til tider og af grunde vi ikke kan forklare, oplever vi gedderne forfølge fluen uden bidelyst. Når vi trækker fluen op af vandet til et nyt bagkast, vender gedden sig roligt og svømmer tilbage hvor den kom fra. Denne leg kan vi normalt få gedderne til at lege med på 2–3 gange. Men da vi ikke har reelle hensigter, har vi fundet ud af, at den rette medicin i disse tilfælde er en Larry Dahlberg Diver (se Fly Fisherman 1983; september nummeret). Efter at have lokaliseret gedden, kastes diveren og trækkes ind for fuld speed.

Ett tvärsnitt av en tänkt gäddström. Här lurar "krokodilerna" i växtligheten, under strandbrinken och vid stenar.

På de fleste af vores fluer bruger vi en enkelt streamerkrog i str 2–4. Dette er selvfølgelig en modsætning til det mere traditionelle geddegrej; feks wobblere med op til 4 tregrenede kroge. Men fluen skal ikke kroge gedden. Gedden kroger i de fleste tilfælde sig selv. Og det er da også den bedste krogning; helt nede i bunden af mundvigen.

Når vi fisker på streamer-manér, hugger den normalt i pausen (dette er også en af grundene til, at de bløde træk ved indtagningen af fluen). Når du begynder at foretage det bløde træk, mærkes nogen stramhed. Gedden har nu fluen i munden! Forsigtig strammes fluelinen op och du retter evt. vinklen mellem stang og line. Gedden vil af natur forsøge at få fluen på tværs i munden, og mærker nu sikkert at alt ikke er som det burde være. Gedden vil svømme væk, og først nu giver du modhug. Krogspidsen trænger ind i mundvigen. Gedden er kroget og fighten kan begynde.

Ved fiskeri, som beskrevet med "diver" flue, hvor der hele tiden er fart på fluen, må du når gedde hugger et kort øjeblik lave slap line, for derefter at give et modhug.

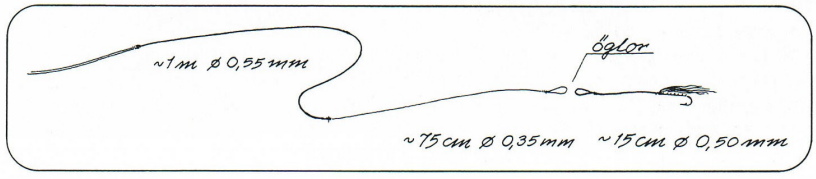

Tafsen förses med en ögla, som sedan fästs ihop med en motsvarande ögla i den yttersta "chock-spetsen". Gäddan har många och vassa tänder. Närmast flugan måste därför tafsen vara minst 0,50 mm.

Gedden er som altid sjov at have på krogen, men normalt bliver det dog ikke til de lange udløb. Mest sikkert er det, hvis vi kan holde gedden inde i frivandet bag rankegrøden. Til tider bliver man nødt til at holde den lidt hårdt og gedden vil da ofte starte et udløb à la vandskiløber.

Vi bruger ikke gafkrog, men et almindeligt ørrednet med en god dyb netpose. Når gedden er udtrættet er det fortræffeligt at holde nettet ned i vandet lige foran fisken. Et lille rusk i stangen og gedden vil selv svømme ind i natposen. Og vi er en dejlig oplevelse rigere...